

বিশ্বকাপেৰ আগে অশনি সংকেত!

নিবিড় চৌধুৰী

শ্রী লঙ্কান বিপক্ষে চট্টগ্রাম টেস্টেৰ চতুৰ্থ দিন শেষে তিতকূটে হলেও সংবাদ সম্মেলনে কিছু সত্য কথা বলেছেন মুমিনুল হক। কী সেই কথা? মুমিনুলেৰ মুখেই শুনুন, 'আমাৰ কাছে মনে হয় যে, শুনতেও খাৰাপ লাগতে পাৰে আমাদেৰ ঘৰোয়া ক্ৰিকেটেৰ খেলা এবং আন্তৰ্জাতিকেৰ খেলা অনেক ভিন্ন। আকাশ পাতাল তফাত। আপনারাও জানেন, আমিও জানি, সবাই জানে। আমি নিজেও তো জাতীয় লিগ খেলি। নিজে কখনো চ্যালেঞ্জ মোকাবেলা কৰি না। এখানে আন্তৰ্জাতিকে যেমন চাপ মোকাবেলা কৰতে হয়। সততাৰ সঙ্গে কথাগুলো বলছি।'

অসত্য-বানানো বলে মুমিনুলেৰ কথা উড়িয়ে দেওয়ার কোনো অজুহাত নেই। বছৰেৰে শুরুতে বাংলাদেশ প্ৰিমিয়াৰ লিগ (বিপিএল) গেল, ঢাকা প্ৰিমিয়াৰ লিগ (ডিপিএল) চলছে, বিসিবিতিও (বাংলাদেশ ক্ৰিকেট বোর্ড) এসেছেন নতুন নিৰ্বাচকেৰা; তাৰপৰও বাংলাদেশ ক্ৰিকেটৰদেৰ পাৰফৰম্যাঙ্গেৰ গ্ৰাফ নিচেৰ দিকে। কেন? এখানে দুই ম্যাচ ভালো খেলে তারকা হওয়া যায় বা দলে জায়গা পাকাপোক্ত হয়ে যায়, এই কারণেই কি আন্তৰ্জাতিকে অঙ্গণে গিয়ে খেলোয়াড়েরা গা বাঁচিয়ে খেলে আসেন? এমনটা যদি হয়, তবে তারা বাংলাদেশেৰ কোটি দৰ্শক-সমৰ্থক-ভক্তদেৰ সঙ্গে প্ৰতারণা কৰেছেন।

সামনেৰ জুনে ২০ দল নিয়ে টি-টোয়েন্টি বিশ্বকাপ। প্ৰথমবাৰেৰে মতো মাৰ্কিন মুলুকে (যুক্তৰাষ্ট্ৰ ও ওয়েস্ট ইন্ডিজ) বসবে আসৰ। তাৰ আগে দলগুলো নিজেদেৰ ঝালিয়ে নিচ্ছে। ভাৰতীয় খেলোয়াড়েরা আইপিএল খেলছে, পাকিস্তানেৰ খেলোয়াড়েরা কাকুলে আৰ্মি ট্ৰেনিং নিচ্ছে। কিন্তু বাংলাদেশ যে কটা সিরিজ খেলেছে সম্প্ৰতি, সেসব একটি বাৰ্তাই দেয়; এবাৰও না বিশ্বমঞ্চে ভরাডুবি হয়! এপ্ৰিলে ঘৰেৰে মাটিতে শ্ৰীলঙ্কান বিপক্ষে ওয়ানডে সিরিজ জিতলেও টি-

টোয়েন্টি ও টেস্ট সিরিজে যেভাবে হাৰল বাংলাদেশ সেটি বেশ ভাবনাৰ উদ্ৰেক কৰছে সবাৰ মনে। নাৰ্জমুল হোসেন শান্ত-লিটন দাসদেৰ ব্যাটে রান নেই। ফিল্ডিংয়ে কেমন গা ছাড়া ভাব, হাত ফসকে যায় ক্যাচ। বোলিংয়ে নেই ধাৰাবাহিকতা। তবে কী এমন 'অশনি সংকেত' মাথায় নিয়েই বিশ্বকাপ খেলতে যাবে বাংলাদেশ?

আশাৰ কথা, ফৰ্মে ফেৰাৰ সুযোগ বাংলাদেশ বিশ্বকাপেৰ আগেই পাচ্ছে। কীভাবে? ঘৰেৰে মাটিতে চিৰ প্ৰতিদ্বন্দ্বী জিম্বাবুয়েৰ বিপক্ষে পাঁচ ম্যাচেৰ টি-টোয়েন্টি সিরিজ খেলে। জিম্বাবুয়ে এবাৰেৰে বিশ্বকাপেৰ টিকিট পায়নি। তাৰেৰে ক্ৰিকেটও দিনকে দিন পিছিয়ে পড়ছে। বাংলাদেশেৰেও না এমন হাল হয় অদূৰ ভবিষ্যতে। বিশ্বকাপে আসল লড়াইয়ে নামাৰ আগে আৰেকটি টি-টোয়েন্টি সিরিজ খেলাৰও সুযোগ থাকছে বাংলাদেশেৰে, প্ৰতিপক্ষ ষ্ৰাগতিক যুক্তৰাষ্ট্ৰ। তবে একটা ম্যাচ দিয়ে হয়তো রানে ফিৰবেন লিটনৰা। কিন্তু মূল মঞ্চে? যেখানে 'ডি' গ্ৰুপে বাংলাদেশেৰে প্ৰতিপক্ষ দক্ষিণ আফ্ৰিকা ও শ্ৰীলঙ্কান মতো দল! বাকি দুই প্ৰতিপক্ষ নেদাৰল্যান্ডস ও নেপাল। প্ৰতি গ্ৰুপ থেকে দুই দল সুপাৰ এইটে। বাংলাদেশ কি পাৰবে দ্বিতীয় পৰ্বে যেতে?

আশা কৰা যেত, যদি ব্যাটাৰাৰা ধাৰাবাহিক হতেন। বোলারাৰা গুরুত্বপূৰ্ণ মুহূৰ্তে এনে দিতে পাৰতেন ব্ৰেকথ্ৰু। কিন্তু ভাৰতে গত ওয়ানডে বিশ্বকাপে বাংলাদেশ যেভাবে একেকেটি হাৰ মাথা পেতে নিয়েছে, সেসব দেখে শান্তদেৰ নিয়ে আশায় বুক বাধা কঠিন। প্ৰথমবাৰেৰে মতো বিশ্বকাপে নেতৃত্ব দেবেন শান্ত। কিন্তু তিনি নিজেও রানে নেই। লঙ্কানদেৰ বিপক্ষে টেস্ট সিরিজে তাৰ রিভিউ নেওয়া, ফিল্ডিং সাজানো বেশ সমালোচনাৰ জন্ম দিয়েছে। আৰ অনেকেদিন ধৰে রানে নেই লিটন। এমনকি লঙ্কানদেৰ

বিপক্ষে চট্টগ্রামে ওয়ানডে সিরিজেৰ ম্যাচ থেকেও বাদ পড়েছিলেন তিনি। টেস্ট সিরিজ খেললেও রান পাননি।

তাৰুণ্যনিৰ্ভৰ দল নিয়ে যুক্তৰাষ্ট্ৰে যাবে বাংলাদেশ। সঙ্গে হয়তো থাকবেন অভিজ্ঞ সাকিব আল হাসান। পাশাপাশি লিটন-সৌম্য সরকার যদি ফৰ্মে ফেৰেন তবে দাৰুণ কিছু আশা কৰা যায়। হাৰ্ডহিটাৰ হিসেবে সম্প্ৰতি শ্ৰীলঙ্কা সিরিজ দিয়ে নতুনভাবে চেনানো রিশাদ হোসেন বা জাকের আলী অনিকেৰ অন্তৰ্ভুক্তি শক্তি যোগাবে। মিডল অৰ্ডাৰে মাহমুদউল্লাহ রিয়াদেৰ অভিজ্ঞতা কাজে লাগানো গেলে সফলতা আসবে। তবে এই অলরাউন্ডেৰেৰে জায়গা নিশ্চিত হবে কি না সেটি অনিশ্চিত। গত ওয়ানডে বিশ্বকাপে শেষ মুহূৰ্তে জায়গা পেয়েছিলেন মাহমুদউল্লাহ। তবে ভাৰতে সবচেয়ে সফল ব্যাটাৰ তিনিই। বোলিংয়ে একইভাবে অভিজ্ঞতা কাজে লাগতে হবে মোস্তাফিজুৰ রহমানকে। এবাৰেৰে আইপিএলে চেন্নাই সুপাৰ কিংসেৰ হয়ে নিজের প্ৰথম দুই ম্যাচে দুৰ্ভাগ্য বোলিং কৰেছেন ফিজ। তাৰ কাছে সবাই এমন সেৱাটা চাইবেন। হাসান মাহমুদ বাংলাদেশেৰে পেসেৰ নতুন সেনসেশন। শৰীফুল ইসলামেৰ সঙ্গে জুটি বাঁধতে পাৰলে দাৰুণ কিছু দিতে পাৰবেন তিনি। আৰ অভিজ্ঞ তাসকিন আহমেদ বিশ্বকাপ পৰ্যন্ত ফিট থাকলেই হয়। স্পিনে সাকিবের পাশাপাশি ব্যবহাৰ কৰা যেতে পাৰে মেহেদী হাসান মিরাজকে। দুজনই অলরাউন্ডাৰ। বাংলাদেশেৰেৰেৰে এটা বাড্ৰতি পাওনা। সঙ্গে একজন বিশেষজ্ঞ স্পিনাৰ রাখলেই চলে। তবে এ সবকিছু নিৰ্ভৰ কৰে মাৰ্কিন মুলুকেৰ পিচেৰ কন্ডিশন দেখে। যেখানে কোনো খেলাৰ খুব বেশি অভিজ্ঞতা নেই। খাৰাপ সময় চলছে, আশা কৰা যায় দুঃসময় কাটিয়ে লিটন-শান্তৰা ফৰ্মে ফিৰবেন আৰ বাংলাদেশকে বিশ্বকাপে ষ্মরণীয় মুহূৰ্ত উপহাৰ দেবেন।